

خبر

حمله موشکی حوثی‌ها به عربستان

● عربستان سعودی اعلام کرد در پی حمله موشکی حوثی‌های یمن به شهر جیزان، سه نفر کشته و هفت نفر زخمی شدند. خبرگزاری گزارش داد یکی از کشته‌شدگان شهروند عربستان و دیگری شهروند یمن بود. در میان زخمی‌ها نیز شش نفر شهروند عربستان هستند و یک نفر بنگلادشی است. شبکه خبری المسیره گزارش داد یحیی سریع، سخنگوی ارتش و کمیته‌های مردمی یمن مورد حمایت حوثی‌ها گفت: نیروی موشکی توانسته پایگاه‌های مهم و بسیار حساس عربستان در جیزان را با سه موشک بالستیک پیشرفته هدف قرار دهد. این موشک‌ها به صورت دقیق به اهداف مدنظر اصابت کرد. این اقدام در راستای پاسخ مشروع به جنایت‌های انتلاف متجاوز سعودی و محاصره کشورمان است. او افزود: اگر نظام سعودی به حماقت، تجاوز و جنایت خود ادامه دهد، عملیات کوبنده‌ای را انجام خواهیم داد. در همین حال، سفارت آمریکا در ریاض، حمله موشکی حوثی‌ها را به‌شدت محکوم کرد و خواستار توقف فوری این حملات شبه‌نظامیان شد. در بیانیه این سفارتخانه آمده است که حملات حوثی‌ها جان شهروندان سعودی و ۷۰۰ هزار شهروند آمریکایی ساکن در این کشور را به خطر می‌اندازد. سفارت آمریکا افزود: حوثی‌ها برای پایان‌یادن به درگیری‌ها در یمن باید در گفت‌وگوهای سیاسی شرکت کنند.

میشل عون:

لبنان به ۷ سال زمان نیاز دارد

● میشل عون، رئیس‌جمهوری لبنان، در مصاحبه‌ای تلویزیونی گفت کشور او برای خروج از بحرانی که به آن گرفتار شده است، به شش تا هفت سال زمان نیاز دارد. خبرگزاری رویترز با اعلام این خبر نوشت لبنان از دو سال پیش دچار بحران اقتصادی و سیاسی شده که بدترین بحران این کشور از زمان جنگ داخلی تاکنون است. لبنان در حال حاضر سومین سال بحران مالی خود را می‌گذراند که از سال ۲۰۱۹ شروع شد. این بحران باعث شده واحد پولی لبنان ۹۰ درصد ارزش خود را از دست بدهد.در همین حال، نجیب میقاتی، نخست‌وزیر لبنان، در سخنانی گفت: ما مصمم هستیم بر همه موانع در مسیر اتحاد مجدد دولت غلبه کنیم و همچنین کام‌هایی را تکمیل کنیم که برای قراردادن لبنان در مسیر بهبودی و نجات برداشته‌ایم.

اعتراضات در عراق تمامی ندارد و با آنکه مصطفی الکاظمی، نخست‌وزیر این کشور به امید بهبود شرایط سیاسی و اقتصادی دست به برگزاری انتخابات زودهنگام در ماه اکتبر زد، اما نه‌تنها وضعیت معیشتی عراقی‌ها بهبود نیافت بلکه اوضاع سیاسی در این کشور پیچیده‌تر نیز شده است و آن‌طورکه رسانه‌ها گزارش می‌دهند، درگیری‌های سیاسی به اعتراضات مردمی نیز دامن زده است. در هفته‌های اخیر ده‌ها هزار نفر در مناطق مرکزی عراق در اعتراض به شرایط ناگوار اقتصادی، بی‌کاری، شرایط نامناسب خدمات عمومی و فساد مالی به خیابان‌ها آمده‌اند. در پی بالاگرفتن اعتراض‌ها چهارشنبه گذشته جلسه کابینه امنیتی به ریاست کاظمی برگزار شد اما با آنکه در این جلسه چندین بار تکرار شد که برای مهار اعتراض‌ها نباید معترضان هدف کلوله قرار بگیرند، هفته گذشته سه معترض در شهر ناصریه کشته شدند و ساعاتی پس از آن فرماندار این شهر استعفا داد. اما این استعفا پایان ماجرا نبود و عراقی‌ها همچنان در شهرهای مختلف به خیابان آمده‌ند که با سرکوب نیروهای امنیتی مواجه شدند. اوج این تظاهرات در نجف بود؛ شهری که برای شیعیان عراقی شهر مقدس محسوب می‌شود و مرکز استانی به همین نام هم است. شهرهای دیوانیه و ناصریه که مرکز استان‌های هم‌جوار نجف هستند، هم در این مدت شاهد اعتراض‌های مشابهی بوده‌اند. بر اساس گزارش‌های منتشرشده، اندکی بعد

از اوج‌گرفتن اعتراضات در نجف، لوی یاسری فرماندار این شهر هم کناره‌گیری کرد. اما آن‌گونه که به نظر می‌رسد استعفاى او ربط چندانی به اعتراضات ندارد و او با انتقادهای تند مقتدی صدر، رهبر جریان صدر و پیروز انتخابات ماه اکتبر روبه‌رو بوده است. او در جریان نقاط استعفاى خود گفت بعد از فشارها و تهدیدهایی علیه خود و خانواده‌اش استعفاى خود را تقدیم کرده است، هرچند در ادامه تأکید کرد که این فشارها از جانب نخست‌وزیر نبوده است. او افزود که تظاهرات جاری در نجف اشرف ابعاد سیاسی دارد و مدعی

فرماندار نجف نیز بعد از فرماندار ناصریه از سمتش کناره‌گیری کرد

عراق روی خط بحران

شد که فردی مشخص اموال لازم برای راه‌اندازی این تظاهرات را تأمین می‌کند و تأکید کرد که کسانی در پی آن‌ند که استاندارد نبود تا برنامه‌های خود را اجرا کنند. قدرت سیاسی مقتدی صدر از زمان برگزاری انتخابات پارلمانی افزایش قابل‌توجهی داشته است. چنان‌که خبرگزاری‌های عراقی گزارش داده‌اند، مقتدی صدر چهارشنبه گذشته «در پی گزارش‌های مردمی درباره وقوع فساد گسترده» به ساختمان شهرداری نجف رفته و در آنجا تأکید کرده بود که تلاش خواهد کرد تا فرماندار نجف به شکل قانونی تغییر

تصاویر ماهواره‌ای از تحرکات جدید روسیه در مرز اوکراین

بازی پوتین با غرب

۱۰ هزار سرباز روسی پس از مانورهای یک ماه اخیر در نزدیکی اوکراین به پایگاه‌های دائمی خود بازگشته‌اند و مناطق مرزی را تارک کرده‌اند. به نوشته اینترفکس، این مانور در چندین منطقه نزدیک اوکراین ازجمله کریمه که روسیه در سال ۲۰۱۴ آن را ضمیمه خاک خود کرد و همچنین در مناطق جنوبی روسیه ازجمله روستوف و کوبان برگزار شد. در هفته‌های اخیر استقرار ده‌ها هزار نیروی نظامی روسیه در شمال، شرق و جنوب اوکراین به نگرانی‌ها در کی‌یف و پایتخت‌های غربی مبنی بر برنامه‌ریزی مسکو برای حمله به اوکراین دامن زده است.

در تحول نگران‌کننده دیگر، در پی حمله با بمب آتش‌زا به کنسولگری روسیه در شهر لوفوف اوکراین و به دنبال آن احضار کاردار سفارت اوکراین در مسکو، روسیه بی‌اعتنا به نگرانی‌ها و هشدارهای کشورهای غربی اعلام کرد که حق واکنش مناسب به این ماجرا را در زمان مناسب برای خود محفوظ می‌داند؛ اما روسیه با وجود آنکه هرگونه طرح حمله به اوکراین را رد می‌کند، می‌گوید در انتظار دریافت فوری تضمین‌های امنیتی از غرب است. ازجمله وعده ناتو برای عدم گسترش این ائتلاف به سمت شرق و مرزهای روسیه. مسکو ادعا می‌کند که توسعه ناتو امنیت روسیه را به خطر می‌اندازد و به‌همین‌دلیل مخالف بهبود رابطه اوکراین با غرب است. اوکراین با اتحادیه اروپا و روسیه هم‌مرز است، اما به‌عنوان یکی از کشورهای اتحاد جماهیر شوروی سابق پیوندهای فرهنگی و اجتماعی عمیقی با روسیه دارد و بیشتر مردم این کشور به زبان روسی حرف می‌زنند. روسیه مدت‌هاست در برابر تمایل اوکراین برای بهبود رابطه با غرب مقاومت کرده است. وقتی اوکراینی‌ها در سال ۲۰۱۴ رئیس‌جمهوری مورد حمایت روسیه را برکنار کردند، روسیه شبه‌جزیره کریمه را تصرف و آن را به روسیه بخش کرد. همچنین جدایی طلبان تحت حمایت روسیه بجنش‌های وسیعی از دو منطقه شرقی اوکراین را که به ندیاس مشهور است، تصرف کردند. مسکو اکنون از این کشور همسایه می‌خواهد که هرگز به پیمان ناتو ملحق نشود و ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، در گفت‌وگوی ویدئویی اخیر با جو بایدن، همتای آمریکایی خود، این امر را «خط قرمز» روسیه دانسته است.

رئیس‌جمهور روسیه اعلام کرده که در برابر ادامه آنچه اقدامات ستیزه‌جویانه و خصمانه غرب می‌نامد، دست به «اقدامات تلافی‌جویانه نظامی ـ فنی» خواهد زد. سرگنی ریاکوف، معاون وزیر خارجه روسیه، هم هشدار داده است که تنش‌ها احتمال دارد که به موقعیتی مشابه بحران اکتبر ۱۹۶۲ با بحران موشکی کوبا منجر شود؛ زمانی که ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی در آستانه درگیری هسته‌ای بودند. تخمین‌های امنیتی غرب نشان می‌دهد که بین ۶۰۰ تا ۹۰ هزار نظامی روسی در مرز با اوکراین مستقر شده‌اند و برخی گزارش‌ها هشدار می‌دهد که این رقم می‌تواند تا حدود دو برابر هم افزایش یابد. برخلاف ادعای اینترفکس، تصاویری که مسکار، یک گروه فناوری اطلاعات آمریکایی، گرفته است، تعدادی از شرکت‌های نبرد تاکتیکی روسیه ازجمله افراد و تجهیزاتِی مثل تانک، توپ و ناوهای زرهی را که

کند. او روز گذشته از استعفاى لوی یاسری استقبال کرد و آن را «کامی در مسیر درست» خواند. به گفته تحلیلگران عراقی، نتایج انتخابات ماه اکتبر که تنها ۴۰ درصد عراقی‌ها در آن شرکت کردند و معترضان و اکثر شهروندان عراقی آن را تحریم کرده بودند، باعث شده تا کلاف بحران سیاسی در این کشور که از سال ۲۰۱۹ با اعتراضات گسترده مردمی روبه‌روست، پیچیده‌تر از قبل شود. طبق گزارش کمیسیون عراق، جنبش مقتدی صدر موفق شده ۷۳ کرسی از ۳۲۹ کرسی پارلمان را به دست بیاورد و حزب توسعه که از احزاب سنی عراق است با ۳۷ کرسی در جایگاه بعدی است. بعد از آن، ائتلاف دولت قانون به رهبری نوری المالکی، نخست‌وزیر سابق عراق با ۳۳ کرسی قرار دارد اما به دلیل اختلافات سیاسی و قومی، هنوز هیچ‌یک از احزاب توانسته است که کمیسیون اکثریت را برای تشکیل دولت بعدی بغداد تشکیل دهد.

باین‌حال، مصطفی الکاظمی می‌گوید اعتقادی به وجود بن‌بست سیاسی ندارد و انتخابات وجود داشت و جاش‌هایی پیش‌رو داشتیم، اکنون گفت‌وگو وجود دارد. برخی کشورها برای مدتی طولانی تشکیل دولت را به تعویق می‌اندازند، در مقابل ما گزینه‌ای جز گفت‌وگو وجود ندارد که آن راه‌حلی برای ساختن آینده‌ای درخور عراقی‌هاست و باید گفت‌وگو فرصتی برای امید باشد، نه تبدیل‌شدن آن به عنصر تهدید و باج‌خواهی.

در منطقه آموزشی «پوکونوف» و «پلینا» در روسیه و «نوروزنه» در کریمه مستقر شده‌اند، نشان می‌دهد. از بهار ۲۰۲۱ پس از آنکه تمرین‌ها و مانورهای فوری روسیه در نزدیکی اوکراین رنگ خطر ایجاد کرد، تنش‌ها برای مدتی کاهش یافت؛ اما زنگ خطر دوباره زمانی به صدا درآمد که ده‌ها هزار نظامی روسی از اوایل ماه گذشته در چند کیلومتری مرز اوکراین جمع شده‌اند. وزارت خارجه آمریکا و پنتاگون این فعالیت روسیه را «غیرعادی» توصیف کرده و نسبت به «عدم شفافیت» روسیه درمورد دلایل افزایش نیروها ابراز نگرانی کرده‌اند. در پایان ماه نوامبر، گزارش شد که آمریکا دغدغه و نگرانی‌هایی را در زمینه حمله احتمالی روسیه به اوکراین ابراز کرده است و همچنین اطلاعاتی که نشان می‌دهد روسیه نیروهایی را برای یک فشار از جنبه جهت احتمالی به اوکراین با متحدان و شرکای خود در اروپا مستقر می‌کند، براساس گزارش‌های متعدد، مقامات دولت جو بایدن به‌تازگی فاش کردند که اطلاعات آمریکا نشان می‌دهد روسیه می‌تواند اوایل سال ۲۰۲۲ با نیرویی به بزرگی ۱۷۵ هزار سرباز به اوکراین حمله کند.ایالات متحده متعهد به کمک به اوکراین برای دفاع از «سرزمین مستقل» خود است و بایدن از اعمال تدابیری «بی‌سابقه» در صورت حمله روسیه به اوکراین صحبت کرده است؛ اما او همچنین تأکید کرد که استقرار نیروهای نظامی آمریکایی به طور یک‌طرفه در دستور کار ایالات متحده نیست. به نظر می‌رسد بزرگ‌ترین ابزارهای کشورهای غربی در این ماجرا تحریم و حمایت نظامی از نیروهای اوکراینی باشد. یکی از مهم‌ترین ابزارها جلوگیری از افتتاح خط لوله نورد استریم ۲ است که گاز روسیه را به آلمان منتقل می‌کند. وزیر خارجه آلمان هم تأکید کرده است که هرگونه اقدام نظامی روسیه در اوکراین مانع بهره‌برداری از این خط لوله می‌شود.درمورد اقدامات اقتصادی هم بزرگ‌ترین ابزار می‌تواند تهدید به قطع ارتباط شبکه بانکی روسیه با سامانه پرداخت بین‌المللی سوئیفت باشد. این تهدید همیشه به‌عنوان یکی از آخرین راه‌حل‌ها به کار گرفته می‌شود؛ اما تعدادی از کشورهای اروپایی گفته‌اند که چنین کاری پیام تند و صریحی برای مسکو ارسال خواهد کرد. از طرف دیگر، اعلامیه‌های متعدد و تا حدودی آتسنی‌جویانه پوتین درباره اوکراین و از طرف دیگر رفتار او در مناطق مرزی با اوکراین نمونه روشنی از روشی است که براساس آن پوتین می‌تواند تنش‌ها در اوکراین را در کنترل خود داشته باشد و غرب را درباره نیت واقعی خود نامطمئن و مردد نگه دارد.

بیش از ۳۷۰۰ نفر در سال ۲۰۲۱ در سوریه کشته شده‌اند

آتش‌بس خونین سوری

۲۰۲۱ در مقایسه با سال گذشته کاهش درخورتوجهی از نشان می‌دهد؛ به‌ویژه اینکه براساس گزارش دیدبان حقوق بشر سوریه، در سال ۲۰۲۰ بیش از شش‌هزارو ۸۰۰ نفر جان خود را بر اثر حوادث ناشی از جنگ از دست داده‌اند. درگیری‌های سوریه در سال ۲۰۱۹ بیش از ۱۰ هزار کشته بر جای گذاشت؛ درحالی‌که شمار کشته‌شدگان سال ۲۰۱۴ به بیش از ۷۰ هزار نفر رسید که بالاترین آمار سالانه در طول تاریخ جنگ سوریه را نشان می‌دهد. بنا بر گزارش دیدبان حقوق بشر سوریه، در سال جاری حدود ۶۰۰ نفر از نیروهای هوادار بشار اسد، رئیس‌جمهوری سوریه و بیش از ۳۰۰ جنگجوی وابسته به گروه‌های شبه‌نظامی وفادار به دمشق کشته شده‌اند، علاوه بر اینکه شمار تلفات جنگجویان داعش و سایر گروه‌های افراطی درجبر در جنگ سوریه نیز در همین مدت به ۶۰۰ نفر می‌رسد.

روزه

بریتانیا و تجارت آزاد با کشورهای خلیج فارس

استاسا سالاکاتین - تحلیلگر بین‌الملل

● اوایل اکتبر، بریتانیا یک فرایند مشورتی ۱۴هفته‌ای را شروع کرد که عمدتاً به‌عنوان آماده‌سازی برای توافق تجارت آزاد میان این کشور و شورای همکاری خلیج فارس تلقی می‌شود. مذاکرات رسمی با کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، بحرین، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی و امارات متحده عربی، قرار است در سال ۲۰۲۲ آغاز شود. یک توافق‌نامه تجارت آزاد جدید می‌تواند فرصت‌های زیادی را برای شرکت‌های انگلیسی در زمینه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر، خدمات دیجیتال و مالی، آموزش و مراقبت‌های بهداشتی فراهم کند. چنین توافقی همچنین می‌تواند مزایای پرمغفتری را برای کشاورزان و تولیدکنندگان مواد غذایی در بریتانیا به همراه داشته باشد؛ چراکه منطقه خلیج فارس به‌شدت به واردات مواد غذایی وابستگی دارد.

درحالی‌که موضوع چنین توافق تجاری‌ای، از زمان همه‌پرسی درباره خروج از اتحادیه اروپا در ژوئن ۲۰۱۶ محل بحث بوده است، اعلام خبر شروع این رایزنی‌ها نشانه‌ای از جدیت انگلستان برای دستیابی به توافق است. شورای همکاری خلیج فارس پس از اتحادیه اروپا و آمریکا، یکی از مهم‌ترین شرکای تجاری انگلستان است و ارزش تجارت دوجانبه آنها در سال گذشته بیش از ۳۰ میلیارد پوند (۳۹۷ میلیارد دلار) بود.

داشتن حق مذاکره برای انجام معاملات تجارت آزاد با سایر نقاط جهان، یکی از اصلی‌ترین بحث‌های طرفداران برگزیت در کارزار این همه‌پرسی بود؛ اما مذاکرات بر سر حصول توافق تجاری میان اتحادیه اروپا و شورای همکاری خلیج فارس در سال ۲۰۰۸، پس از ۱۸ سال مذاکره متوقف شد. برخی از حامیان برگزیت بر این باورند که مذاکرات تجارت آزاد با شرکای جهانی، حال که انگلستان از اتحادیه اروپا خارج شده است، بسیار سریع‌تر پیش خواهد رفت؛ چراکه دیگر نیازی به هماهنگی‌های طاقط‌فرد با سایر کشورهای عضو و بوروکراسی بروکسل نخواهد بود. محمد سلیمان، محقق مؤسسه خاورمیانه می‌گوید: «در پی تصمیم به خروج از اتحادیه اروپا، لندن به دنبال تغییر نام خود به‌عنوان «بریتانیای جهانی» است؛ جایی که قراردادهای تجاری، در مرکز رویکرد جهانی‌اش قرار دارد. در مورد خلیج فارس نیز انگلستان امیدوار است روابط قوی خود با کشورهای خلیج فارس را به یک توافق تجاری تبدیل کند.»

لندن در واقع مشتاق است روابط اقتصادی نزدیک‌تری را با دولت‌ها و ائتلاف‌های اقتصادی مختلف در سراسر جهان آغاز کند تا پیامدهای اقتصادی‌ای را که در نتیجه خروج از اتحادیه اروپا با آن مواجه شده است، جبران کند.

صنم وکیل، معاون برنامه خاورمیانه و شمال آفریقا در اندیشکده چتم‌هاوس نیز می‌گوید بریتانیا عجله دارد تا در اسرع وقت توافقی‌های تجاری جدیدی منعقد کند. شورای همکاری خلیج فارس و انگلستان، پیش از پایان این ماه جلساتی را برگزار خواهند کرد تا در این راستا برنامه داشته شود؛ اما هنوز دور‌های زیادی از گفت‌وگوهای دوجانبه و چندجانبه باید به دنبال آن انجام شود. وکیل به امواج‌میדיا گفت: «نشان‌دادن اراده سریع و ثابت و حصول نتیجه، روایت دولت را مبنی بر اینکه برگزیت برای انگلستان بهتر است، بیشتر تأیید خواهد کرد، جان ون رینن، استاد اقتصاد در مدرسه اقتصاد لندن هم بر این باور است که بوریس جانسون، نخست‌وزیر بریتانیا و یکی از مشقونان اصلی برگزیت، باید به برخی از توافقی‌های تجاری دست یابد تا بتواند بگوید برگزیت علاوه بر هزینه، مزایایی نیز دارد؛ چراکه چنین توافقی‌هایی برای جانسون در مقابل این واقعیت به جز معاملات «جدید»، که اکنون با کشورهای به‌جز اتحادیه اروپا انجام شده، اندک است و جایگزین توافقاتی که پیش‌تر با اتحادیه اروپا امضا شده بود نمی‌شود. پوشش سیاسی فراهم می‌کند.

حقوق بشر

دستیابی به توافق تجارت آزاد با شورای همکاری خلیج فارس همچنین ممکن است تحت تأثیر میزان اصرار بریتانیا بر شرط حقوق بشر باشد. این یکی از دلایل اصلی شکست مذاکرات اتحادیه اروپا و شورای همکاری خلیج فارس بود.

توافق تجارت آزاد با انگلستان می‌تواند برای شورای همکاری خلیج فارس مزایای «آشتی‌گرایانه» داشته باشد. کشورهای حوزه خلیج فارس در سال‌های اخیر، به‌ویژه با بحران قطر و رقابت مداوم عربستان و امارات، آشفتگی‌های زیادی را تجربه کرده‌اند. توافق با لندن فرصتی برای شورای همکاری خلیج فارس خواهد بود تا خود را به‌عنوان سازمانی که هنوز موضوعیت دارد، احیا کند.

از نظر وکیل از چتم‌هاوس، یک مذاکره موفق نشانه‌ای از آن خواهد بود که شورای همکاری خلیج فارس می‌تواند به‌طور مؤثر هماهنگ شود و نشان می‌دهد که هنوز ائتلافی مؤثر و درخور توجه است. او گفت: «کشورهای شورای همکاری خلیج فارس ملزم خواهند بود تا سیاست‌های اقتصادی متفاوتی را با یکدیگر آشتی دهند و چنین نتیجه‌ای می‌تواند باعث بهبود تعاملات اتحادیه اروپا و شورای همکاری خلیج فارس شود.»
باین‌حال، ون رینن از مدرسه اقتصاد لندن، تردید دارد که هرگونه توافق تأثیر مهمی بر تحولات داخلی و فرایندهای سیاسی شورای همکاری خلیج فارس داشته باشد.